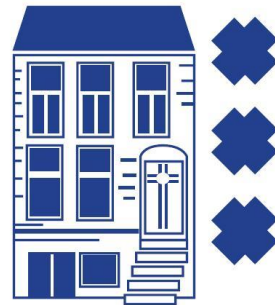

MAART 2020

MDHG
BELANGENVERENIGING
DRUGGEBRUIKERS

HOOGTE BIJSTANDSUITKERING

VOOR DAK- EN THUISLOZEN DIE GEEN GEBRUIK MAKEN VAN
NACHTOPVANG OF MAATSCHAPPELIJKE OPVANG

NOTITIE T.B.V. HET COLLEGE VAN B&W EN DE GEMEENTERAAD AMSTERDAM

Inhoud

Voorwoord	3
Daklozenuitkering.....	4
Normen Participatiewet	4
Kosten dakloos bestaan.....	5
Efficiëntie van financiën	6
Tekort aan opvang.....	6
Alternatieve opvang	7
Economische daklozen	7
Kwaliteit.....	7
Uitzonderingen	8
Casuïstiek.....	9
Casus R.....	9
Casus T.....	10
Casus P.....	11
Casus S.....	11
Casus W.....	12
Casus L.....	13
Casus H.....	13
Verwijzingen	14
Bijlage 1. Bijstandsnormen 2020.....	15
Bijlage 2.1. Een “redelijk simpele” uitkeringsspecificatie	16
Bijlage 2.2. Een “ingewikkelde” specificatie.....	17

Voorwoord

Dak- en thuislozen die geen gebruik maken van de nachtopvang of maatschappelijke opvang worden in Amsterdam flink gekort op hun bijstandsuitkering. Waar een “normale” bijstandsgerechtigde zeventig procent van het netto minimumloon ontvangt, ontvangt een dakloze nog maar vijftig procent. En dat terwijl het daklozenbestaan vaak gepaard gaat met hoge dagelijkse kosten en het wel degelijk aanwezig zijn van (een vorm van) woonkosten.

Een uitkering van vijftig procent van het netto minimumloon is een uitkering waarmee alleen het hoogstnodige betaald kan worden en veel andere (basis-) behoeftes.

Door het korten van de bijstandsuitkering worden de (financiële) problemen van dak- en thuislozen onnodig verergert. Het maakt het ook moeilijker voor hen om zelf in alternatieve opvang te voorzien. Alternatieve opvang is een goede zaak, want er zijn veel redenen waarom het beter is de (nacht-) opvang zoveel mogelijk te vermijden. En heel praktisch: de opvang in Amsterdam is propvol, zodat veel mensen daar sowieso geen gebruik van kunnen maken.

We zijn dan ook verheugd dat de gemeenteraad binnenkort over deze problematiek spreekt, wat hopelijk tot het afschaffen van deze kortingen leidt. In dit rapport – bestemd voor het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad – vindt u onze argumenten daarvoor.

Mocht u naar aanleiding van dit rapport nog vragen hebben, dan kunt u contact met mij opnemen via 06-22059610 of leonie@mdhg.nl

Leonie Brendel

Beleidsmedewerkers Belangenvereniging Druggebruikers MDHG

Daklozenuitkering

In de Participatiewet (2003) is landelijk vastgelegd welke bijstandsnormen voor verschillende groepen is vastgelegd (zie bijlage 1). De groep alleenstaanden van 21 jaar tot AOW-leeftijd heeft recht op 70 procent van het netto minimumloon wat neerkomt op € 1.052,32 incl. vakantiegeld. Gemeentes zijn vervolgens verantwoordelijk voor het betalen van premies, belastingen en inhoudingen. In dit rapport hebben we het voornamelijk over de inhoudingen die de gemeente Amsterdam oplegt aan dak- en thuislozen.

Dak- en thuislozen in Amsterdam met een bijstandsuitkering worden per maand gekort in verband met het ontbreken van zogenoemde woonlasten. Bij het ontbreken van een vaste verblijfplaats wordt er 20 procent gekort. In de volksmond wordt dit ook wel de 'daklozenuitkering' genoemd. Bij tijdelijke opvang (zoals de winter- en nachtopvang) wordt de bijstandsuitkering met 10 procent gekort. Deze verlaagde uitkering is sinds 1 januari 2015 ingevoerd, met als doel daklozen te stimuleren gebruik van de maatschappelijke opvang. Een dergelijk principe gaat uit van een omvangrijke hoeveelheid zogenaamde zorgmijders, wat in de huidige tijd niet het geval is, en voor veel extra problemen zorgt.

Normen Participatiewet

In eerste instantie lijkt het erop dat de 10 en 20 procent inhouding op basis van de bijstandsnorm (70 procent van het minimumloon) wordt berekend. Deze worden echter berekend op basis van het netto minimumloon (100 procent), waardoor de inhouding nog groter is. De korting op de uitkering is namelijk zelfs zo'n 29 procent!

- Een persoon van 21 jaar tot AOW-leeftijd met reguliere huisvesting krijgt in 2020 € 999,70 bijstandsuitkering per maand en € 52,62 vakantiegeld per maand. Dit is 70 procent van het netto minimumloon.
- Een persoon van 21 jaar tot AOW-leeftijd met tijdelijke (maatschappelijke) opvang krijgt € 856,89 bijstandsuitkering per maand met € 45,10 vakantiegeld per maand. Dit is 60 procent van het netto minimumloon.
- Een persoon van 21 jaar tot AOW-leeftijd zonder huisvesting krijgt € 714,08 bijstandsuitkering per maand met € 37,58 vakantiegeld per maand. Dit is 50 procent van het netto minimumloon.

Er wordt dus tot € 285,62 gekort op de uitkering. Iemand die (tegen zijn zin) op straat verblijft krijgt nog maar 50 procent van het minimumloon.

Het is voor dak- en thuislozen overigens erg lastig om te zien hoe de berekeningen zijn gemaakt. De inkomensspecificatie van de gemeente Amsterdam maakt deze berekeningen niet inzichtelijk (zie bijlage 2). Zo wordt uit de specificatie niet duidelijk dat de percentages berekend worden op basis van het netto minimumloon en niet op basis van de bijstandsnorm, welke belastingen en premies betaald worden en hoe het zit met netto en bruto uitkering.

“Het college kan de norm, bedoeld in artikelen 20 en 21, lager vaststellen voor zover de belanghebbende lagere algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan heeft dan waarin de norm voorziet als gevolg van zijn woonsituatie, waaronder begrepen het niet aanhouden van een woning.”

(Participatiewet, 2003)

Kosten dakloos bestaan

Het is een mythe dat het leven op straat goedkoper zou zijn. Dak- en thuislozen hebben vaak juist hoge kosten en hogere woonkosten dan iemand met een dak boven zijn hoofd. Mensen op straat kunnen geen gebruik maken van een koelkast of voorraadplek. Zij moeten hun eten in kleinere porties kopen, wat vrijwel altijd een stuk duurder is, of een bijdrage betalen voor maaltijden bij inloophuizen. Aan persoonlijke verzorging zitten ook kosten verbonden, zo betaal je op veel plekken € 0,50 tot € 1,50 voor een douche en € 0,50 voor het huren van een handdoek. Hetzelfde geldt voor het wassen en drogen van kleding. Dergelijke kosten worden normaal gesproken niet als woonkosten gezien, maar het zijn wel degelijk kosten die nauw samenhangen met de (niet-) woonsituatie.

Ondertussen lopen vaste kosten als een zorgverzekering gewoon door (€ 122,- per maand via de collectieve verzekering van de gemeente, waarbij het direct verrekende eigen risico van € 32,08 per maand er bovenop komt). Daarnaast hebben veel dak- en thuislozen een afbetaling lopen. Andere (praktische) zaken zoals beltegoed en ov-kosten zorgen ervoor dat iemand in principe nooit rond komt. En dan hebben we nog buiten beschouwing gelaten dat in een dakloos bestaan veel spullen kwijt of verregend raken en daarom opnieuw moeten worden aangeschaft.

In veel gevallen hebben mensen overigens wel degelijk een vorm van concrete woonlasten; denk aan huur voor een illegale kamer, bootje of een bijdrage in de vorm van boodschappen. Vaak gaat een groot deel van de inkomsten hieraan op en komen andere kosten (zoals zorgverzekering) in gevaar.

Efficiëntie van financiën

Hoewel er vele oorzaken voor dak- en thuisloosheid kunnen zijn, zijn financiële problemen er vrijwel altijd één. Voor een definitieve oplossing voor een individu is dat vaak het probleem dat hem of haar het langst blijft achtervolgen: het uitblijven van uitstroom naar een reguliere woning wordt bijvoorbeeld vaak veroorzaakt door nog aanwezige schulden. Bovendien is schuldenproblematiek niet alleen vaak een oorzaak van dakloosheid: het is ook een probleem dat zich in een rap tempo verergert wanneer iemand eenmaal op straat is.

Om deze problemen te lijf te gaan, zijn er veel instanties en organisaties die zich met dak- en thuislozen bezighouden, zoals organisaties in de maatschappelijke opvang, schuldhulpverlening, financieel budgetbeheer, schuldsanering et cetera. Wij zijn van mening dat het verruimen van de financiële speelruimte van dak- en thuislozen zelf een veel efficiëntere manier van werken is. Daarin worden we gesterkt door experimenten als “The Amsterdam Project” en “The Rotterdam Project” (het televisieprogramma van Beau van Erven Dorens waarin daklozen onvoorwaardelijk € 10.000,- ontvingen), wat overigens ook in andere steden zonder camera’s is herhaald.

Het verlagen van uitkeringen van dak- en thuislozen is het omgekeerde van deze experimenten en ons inziens contraproductief.

Tekort aan opvang

Sinds begin 2019 is duidelijk dat er een tekort is aan (nacht- en maatschappelijke) opvang voor dak- en thuislozen. De wachttijden voor de maatschappelijke opvang zijn ondertussen opgelopen tot maanden, in veel gevallen zelfs jaren. Er is een groot tekort aan betaalbare woningen en bij Woningnet wordt een inschrijfduur van tenminste 15 jaar verwacht. Particulier huren is voor dak- en thuislozen onbereikbaar in verband met de hoge huurprijzen. Al met al is het als dak- of thuisloze vrijwel onmogelijk om binnen normale kaders snel weer een woning te vinden (Spuit11, 2020).

Het betekent dat dak- en thuislozen op zoek naar opvang of een woning, vaak maanden moeten wachten voor zij eindelijk binnen kunnen slapen. Door het korten van de uitkering wordt het zelfstandig opzoek gaan naar alternatieve opvang bemoeilijkt en ook andere knelpunten (o.a. door het ontbreken van een dak boven het hoofd) blijven langer op de plank liggen. Denk hierbij aan o.a. het aflossen van schulden. Dak- en thuislozen worden financieel gestraft voor het falen van de zorgtaken van de overheid.

Alternatieve opvang

Wegens het ontbreken van voldoende kwalitatieve opvang moeten dak- en thuislozen zoeken naar alternatieve opvang. Veel dak- en thuislozen slapen bijvoorbeeld bij iemand op de bank of in een schuur, maar mogen dit – wegens o.a. de angst voor de kostendelersnorm – niet delen met de gemeente. Anderen mogen enkele nachten bij kennissen logeren in ruil voor bijvoorbeeld boodschappen, anderen mogen tijdelijk op clandestiene wijze een kamer huren via onderhuur of slapen in een boot van een kennis. In deze gevallen is er dus vaak wel sprake van woonlasten, maar is er geen volledige uitkering.

Economische daklozen

Reguliere nachtopvang lijkt in de huidige toekomstplannen alleen nog maar dak- en thuislozen met een zorgvraag toe te laten. Daklozen zonder zorgvraag, zogenoemde zelfredzame of economische daklozen, zijn hierdoor aangewezen op de (overvolle) passantenhotels of een van nieuwe projecten rond huisvesting voor deze groep. Ook hier zullen echter personen waarschijnlijk buiten de boot vallen en derhalve nergens meer terecht kunnen. Zij worden – voor zover dat nu sowieso al niet het geval is – gedwongen alternatieve oplossingen te zoeken met weinig financiële middelen.

Zij zullen aanspraak moeten doen op hun sociale netwerk. Het is een vaker voorkomend fenomeen bij de mensen die wij zien, dat het sociale netwerk de eerste periode hun steentje bij wil dragen, maar dat dit in een snel tempo afneemt. Een van de dingen die kunnen helpen bij het behouden van het sociale netwerk van de dak- of thuisloze is het kunnen bijdragen aan het huishouden. Veel mensen doen bijvoorbeeld de boodschappen of betalen een vorm van ‘huur’.

“Daklozen worden gescreend op zelfredzaamheid. Wie wordt aangemerkt als ‘zelfredzame dakloze’ – het klinkt even eufemistisch als een ‘reislustige thuiszitter’ – heeft in de praktijk pech, omdat hij geen aanspraak kan maken op maatschappelijke opvang. Hij moet dus zelf maar zien waar hij slaapt, en hoe hij uit zijn benarde situatie komt.”

(Kool & Lindhout, 2020)

Kwaliteit

Naast het ontbreken van voldoende opvang is het de vraag of het überhaupt gewenst is om mensen richting nachtopvang te manoeuvreren als alternatieve opvang elders mogelijk is. Door middel van het korten op de uitkering zullen mensen zich nu minder snel richten op het vinden van een alternatief, terwijl deze er misschien wel is.

Verblijf in de nacht- of winteropvang – wanneer opvang elders mogelijk is – zal mogelijk in veel gevallen niet bijdragen aan een positiever verloop. In het rapport “Staat van de Nachtopvang” (Dam, Beers, & Hümmels, 2019) wordt de nachtopvang omschreven als troosteloos, deprimerend, menonwaardig en uitzichtloos. Sommige mensen ontwijken de nachtopvang daarom ook: zij voelen zich niet op hun gemak, willen niet betrokken worden in de daklozenscene (met al z’n verschillende kanten) of voelen zich niet veilig. Deze signalen herkennen wij.

“De kwaliteit van de accommodaties is in veel regio’s onvoldoende om voor cliënten rust, privacy en veiligheid te waarborgen. [...] De gebruikers van de nachtopvang laten op soms bijzondere manieren hun stem horen: als er alleen een bed is in een als ‘slecht’ te boek staande accommodatie, ziet men daar vanaf. Dan blijft men nog liever op straat, in afwachting van een plek in een ‘betere’ accommodatie.”

(Dam, Beers, & Hümmels, 2019)

Uitzonderingen

Op dit moment worden enkele klanten van de WPI minder gekort – 10 procent in plaats van 20 procent – nadat zij hebben kunnen aantonen dat het na een actieve zoektocht niet is gelukt om onderdak te vinden. Ondanks dat dit natuurlijk een stapje in de goede richting is, is dit geen structurele oplossing. De gemeente Amsterdam zou sowieso moeten stoppen met het korten van uitkeringen van dak- en thuislozen, niet alleen wanneer dit met veel moeite en bewijsstukken aangetoond kan worden.

Casuïstiek

In dit rapport zullen we aan de hand van verschillende casuïstiek aan het licht brengen welke problemen dak- en thuislozen ervaren bij het korten van de uitkering vanwege het ontbreken van zogenaamde woonlasten.

Casus R.

<i>Leeftijd</i>	<i>65 jaar</i>
<i>Geboren</i>	<i>Amsterdam</i>

R. is al ruim 14 jaar dak- en thuisloos en slaapt al die tijd her en der bij bekenden en/of vrienden. R. wil niet de nacht- en winteropvang in omdat hij niet op gedeelde kamers wil slapen. R. trekt te veel mensen om hem heen niet en wil zichzelf niet te veel onderdompelen in, wat hij noemt, de treurnis van het daklozencircuit. Omdat hij al jaren een enorme druk uitoefent op zijn netwerk probeert hij, waar hij kan, mee te betalen in de huishoudens van de mensen waar hij op dat moment verblijft. Wanneer hij voor een langere periode, veelal een maand, een kamer kan krijgen betaalt hij huur (tussen de € 150 en € 300 p.m.). In de gevallen dat R. op de bank slaapt doet hij, als tegemoetkoming, de boodschappen. Vrijwel al zijn contacten hebben zelf een uitkering en laten hem niet inschrijven vanwege de angst voor de kostendelersnorm en andere consequenties.

R. heeft een lange periode vastgezet in Turkije en is sinds 14 jaar weer terug in NL. De eerste 8 jaren heeft hij geen uitkering gehad en leefde hij van zwart geld. R. heeft een briefadres en een daklozenuitkering bij de Jan van Galenstraat (Screeningsbalie gemeente Amsterdam). R. was aanvankelijk "zelfredzaam", maar heeft dit, met hulp en middels een juridische procedure kunnen omzetten naar "niet-zelfredzaam". R. is vergeetachtig, heeft geen idee waar hij voor hulp terecht kan en is bij toeval met de MDHG in contact gekomen. Inmiddels staat hij al bijna 2 jaar op de wachtlijst voor een Housing First woning.

In 2018 heeft R. geprobeerd een uitkering aan te vragen in Leeuwarden. Hij kon hier, tegen betaling, een kamer huren bij een vriend die hier naartoe is vertrokken. Leeuwarden verwees hem, vanwege regiobinding, linea recta terug naar Amsterdam. Omdat R. niet te lang weg mag zijn uit Amsterdam (dreiging beëindiging bijstand) is hij weer teruggekomen naar hier.

Casus T.

Leeftijd **48 jaar**
Geboren **op Duitse wateren**

T. kent een lange geschiedenis van gebruik, dakloosheid en detentie. Hij is sinds zijn late tienerjaren een Amsterdammer. T. is lastig in zorg te krijgen. In de nacht- en winteropvang raakt hij voortdurend in conflict omdat hij slecht met meerdere mensen op een kamer kan verblijven. Hij kan slecht tegen autoritair gedrag. T. maakt enkel gebruik van deze opvangen wanneer hij echt geen andere mogelijkheden ziet.

Na een detentieperiode van ruim twee jaar kwam T. halverwege oktober 2019 vrij. Door bemiddeling van de MDHG hoefde hij niet eerst langs de screeningsbalie op de Jan van Galenstraat (JVG) en heeft hij op de vrijdag van vrijkomen een afspraak kunnen krijgen met een klantmanager van Geïntegreerde Voorziening (GV) Centrum. Hierdoor kon hij op de dag van vrijlating een voorschot krijgen. In de 50 meter van de metro naar de hoofdingang kreeg hij al drie bolletjes wit en bruin in zijn hand gedrukt en binnen no-time was T. weer hooked. In de afgelopen vier maanden heeft hij geleefd van voorschot naar voorschot en kon de FIBU (financieel budgetbeheer) niet worden opgestart omdat er tegen de tijd van uitbetaling telkens te weinig geld was om te budgetteren. De eerste anderhalf maand verbleef T. bij een man die hij kent uit de gebruikersscene. In ruil voor een plek op de bank vroeg de man in kwestie een bijdrage om in zijn eigen gebruik te kunnen voorzien.

Na klaar te zijn met uitgeknepen worden door deze man kon hij, zo leek het, in ruil voor twee volle tassen boodschappen t.w.v. € 150,- (het laatste geld dat hij die maand nog had, hij moest nog twee weken wachten op de volgende uitbetaling) verblijven bij een (ex-)vriendin. Nadat de koelkast van deze vrouw gevuld was, kreeg T. geen toegang meer tot de woning en werden al zijn telefoontjes genegeerd. Na opnieuw een voorschot aan te vragen (€ 150,-) leefde T. van één bak bami à € 5,- per dag die hij, na een nacht zwerven op straat, koopt en opwarmt bij de AH aan de Sarphatistraat. Het personeel kent hem daar inmiddels en legt de bami in de ochtend voor hem apart. Inmiddels loopt hij al drie maanden achter met betalingen ziektekostenverzekering, heeft hij een nota gekregen voor een ziekenhuisopname na een epileptisch insult en staat hij op het punt aangemeld te worden bij het CAK als wanbetaler. Door een niet kloppende detentieverklaring heeft hij zich pas na twee maanden kunnen verzekeren en heeft hij pas sinds eind januari medicatie. Tot die tijd heeft hij methadon moeten kopen op straat.

Sinds eind januari 2020 maakt T. gebruik van de winteropvang. Hij doet dit enkel omdat hij dan een maaltijd kan krijgen en 10 procent minder gekort wordt op zijn uitkering. Hierdoor heeft hij meer

ruimte om van te leven. Het verblijf daar roept zoveel stress bij hem op dat hij het maar amper trekt. De start budgetbeheer en bespreking budgetplan FIBU is op 19 februari 2020 – 4 maanden na vrijlating – en zal gedaan moeten worden met een restje uitkering dat over is na het zoveelste voorschot. Intussen is de berg schulden al bijna niet meer te overzien.

Casus P.

Leeftijd **60 jaar**
Geboren **Turkije (op zijn 13^e samen met ouders naar Amsterdam verhuisd)**

P. is tijdens een vakantie/familiebezoek in Turkije vast komen te zitten vanwege vermeende betrokkenheid bij een drugdeal. P. heeft nog nooit gebruikt en heeft geen banden met dealers. Detentie heeft uiteindelijk 9 jaar geduurd. Sinds 2016 is hij terug in Amsterdam. Sinds zijn terugkomst is hij dak- en thuisloos. Hij verblijft her en der bij bekenden. Maakt geen gebruik van de nachtopvang. In ruil voor het bankslapen betaalt hij huur en/of boodschappen. P. heeft een paar adressen waar hij soms kan verblijven. Om de druk te spreiden logeert hij maximaal 3 nachten op rij op één adres. Bij hoge nood verblijft hij bij zijn bejaarde moeder. Zijn moeder weet niet van zijn dakloosheid af, P. wil haar dit niet vertellen en haar hiermee niet belasten.

P. heeft een postadres en uitkering heeft via de JVG. P. is vroeger twee keer gescreend door de GGD en twee keer zelfredzaam bevonden. P. weet zelf niets meer van deze screening. Begin 2020 is hij opnieuw gescreend, ditmaal op initiatief van- en met ondersteuning van MDHG, en nu in afwachting van intake bij CTMO (Centrale Toegang Maatschappelijke Opvang). Reden dat de situatie nu anders werd ingeschat is het feit dat P. niet op eigen kracht bij buurthuizen en hulpverlening terecht komt. P. heeft cognitieve schade opgelopen tijdens de detentie in Turkije. P. is bij de MDHG gebracht door een vaste bezoeker die meneer trof in één van de inloophuizen, waar P. sinds kort naartoe gaat om zijn netwerk overdag te ontlasten.

Casus S.

Leeftijd **58 jaar**
Geboren **Amsterdam**

S. is sinds kort (eind 2019) dakloos is en verblijft (zwart) op een boot in het centrum van de stad. S. is in 2014 gescheiden en werd thuisloos. Na omzwervingen (van bank naar bank) is hij in zorg gekomen. S. heeft tot oktober 2019 in een satellietwoning van de Vaart (HVO-Querido) gewoond. In totaal verbleef hij al bijna 4 jaar bij de Vaart (sinds 2016). In het begin is hem verteld dat hij binnen 3-4 maanden kon doorstromen naar de volgende fase. Uiteindelijk heeft S. 2 jaar moeten wachten op de

satellietwoning. In deze woning zat hij ook al bijna twee jaar toen hij opnieuw te horen kreeg dat de doorstroom naar een omslagwoning weer werd uitgesteld. Toen hij in de zomer van 2019 van de zoveelste begeleider hoorde dat het nog wel 1,5 jaar kon duren was de maat vol en heeft hij – enigszins naïef – al zijn spullen in de zolderkamer van zijn buurvrouw gestald en zijn traject opgezegd. S. is, in samenwerking met MDHG, in overleg met HVO-Querido of de beëindiging van het traject kan worden teruggedraaid en of hij alsnog op de wachtlijst ‘Housing First’ kan komen.

S. geeft aan dat het mentaal een stuk beter met hem gaat sinds hij niet meer in een zorgtraject zit. Hij kan alleen sindsdien maar moeilijk rondkomen. Naast de korting op de uitkering en de bijdrage aan de boot is S. gewend om boodschappen groot in te kopen en een koelkast vol te stoppen. Omdat de boot een niet legale oplossing is en deze midden in het centrum ligt sluipt hij ‘s morgens vroeg van boord, met schone kleding en was, en komt pas ‘s avonds laat terug. Hij heeft geen stroomvoorziening, voedsel, koelkast of verwarming aan boord. S. verblijft op straat, koopt her en der eten, doucht en wast bij inloophuizen en is veel geld kwijt aan het OV (slecht ter been).

Casus W.

<i>Leeftijd</i>	<i>53 jaar</i>
<i>Geboren</i>	<i>Amsterdam</i>

W. is, na een drie jaar durende detentie, eind oktober vrijgekomen. W. heeft aanvankelijk, vanwege de daklozen crisis in Amsterdam, gepoogd in andere steden hulp te krijgen (o.a. Utrecht, Tilburg en Arnhem). Bij alle nachtopvangen wordt hem, na een paar nachten, de toegang ontzegd vanwege binding in Amsterdam. W. heeft een netwerk maar deze is her en der verspreid door het land. W. is per maand ruim € 200,- kwijt aan treinreizen (reist ook regelmatig zwart vanwege gebrek aan geld) van slaapadres naar slaapadres. Intussen moet hij telkens terug naar Amsterdam voor afspraken met hulpverlening (in opstartfase) en omdat hij nu eenmaal hier regelmatig dient te zijn vanwege de uitkering. W. heeft een paar nachten in de winteropvang overnacht, maar heeft prettigere en rustigere opties buiten de randstad. Zo verblijft hij met regelmaat voor een bescheiden bijdrage in een vakantiepark van een vriend in de buurt van Arnhem. Geen van de plekken kan hij doorgeven aan WPI omdat het én niet legale verblijven zijn, én het allemaal locaties buiten de stad betreft.

Casus L.

Leeftijd ***38 jaar***
Geboren ***Amsterdam***

L. is dakloos en vrijwel onmogelijk in zorg te krijgen. Ze wil niet in de nacht- en winteropvang omdat zij zich daar niet op haar gemak voelt. Ze leeft letterlijk van uur naar uur.

L. heeft een tijd lang met partner en twee kinderen in Purmerend gewoond, een flinke terugval gehad (in haar jongere jaren veel gefeest en gebruikt) en verblijft inmiddels al jaren her en der in Amsterdam (veelal in gebruikersscene). Alle plekken waar ze verblijft moet ze betalen. Zo nu en dan kan ze zwart een kamer huren voor een maand. Dit is meestal rond de € 300,- en dient vooraf betaald te worden. Ook deze kamers kan/mag zij niet opgeven. Omdat zij weinig geld overhoudt kan zij zichzelf niet voldoende voorzien in basisbehoeftes zoals eten, drinken en hygiëne.

Casus H.

Leeftijd ***62 jaar***
Geboren ***Amsterdam***

H. heeft langere tijd in het buitenland gewoond en gewerkt. H. is sinds februari 2019 terug in Nederland vanwege familie zaken en een groot juridisch land overstijgend conflict. Omdat zijn laatste inschrijfadres in Breukelen was, heeft hij geen regiobinding. Wel krijgt H. bijstand in Amsterdam. H. is van goede komaf en heeft goedlopende bedrijven gehad in het buitenland. H. verbleef noodgedwongen in de nachtopvang (Gastenburgh) maar wil hier nooit meer naartoe vanwege het totale gebrek aan privacy. Bovendien kan hij hiervan geen gebruik (meer) maken in verband met de regiobinding.

Na twee maanden van hostels gebruik te maken kreeg hij via de MDHG te horen dat hij, tegen inlevering van de kwitanties, 10 procent extra uitkering kon krijgen. Omdat het met terugwerkende kracht deze uitdraaien bemachtigen een totaal onmogelijke opgave bleek (de betreffende Hostels reageren simpelweg niet op de verzoeken) is dit niet gelukt. Ook moest hij de overnachtingen van tevoren betalen en was het per week bekijken of er ruimte was en wat de prijs is.

Verwijzingen

Dam, G., Beers, R., & Hümmels, M. (2019). *Rapportage Staat van de Nachtopvang*. Amersfoort: Federatie Opvang. Opgehaald van <https://www.valente.nl/wp-content/uploads/2020/01/Rapportage-Staat-van-de-Nachtopvang-2019-4.pdf>

Kool, D., & Lindhout, S. (2020, februari 15). Hoe helpt Europa zijn daklozen. *de Volkskrant*. Opgehaald van <https://www.volkskrant.nl/kijkverder/v/2020/hoe-helpt-europa-zijn-daklozen~v90876/>

Participatiewet. (2003, oktober 9). *Artikel 27*. Opgeroepen op februari 2020, van https://wetten.overheid.nl/BWBR0015703/2020-01-01#Hoofdstuk3_Paragraaf3.3_Artikel27

Spuit11. (2020, Januari). In schaamte kun je niet wonen! Crisis aan de onderkant van Amsterdam. *Spuit11*, pp. 4-8. Opgehaald van <https://www.mdhg.nl/spuit11winter2019-2020/>

Wiegman, M. (2019, juni 14). Daklozenopvang in nood: opnamestop bij Leger des Heils. *Het Parool*. Opgehaald van <https://www.parool.nl/amsterdam/daklozenopvang-in-nood-opnamestop-bij-leger-des-heils~b7cc8be7/>

Bijlage 1. Bijstandsnormen 2020

Bijlage I

Overzicht van de bedragen genoemd in de Participatiewet en het Bbz 2004 in 2020.

	1 juli 2019	1 januari 2020
Jongerennormen (art. 20, eerste lid), zonder kinderen		
- alleenstaande, indien hij 18, 19 of 20 jaar is	€ 254,39	€ 259,78
- gehuwden waarvan beide echtgenoten 18, 19 of 20 jaar zijn	€ 508,78	€ 519,56
- gehuwden waarvan een echtgenoot 18, 19 of 20 jaar is en de andere echtgenoot 21 jaar of ouder, zonder kostedelende medebewoners	€ 990,41	€ 1.011,44
Jongerennorm, met kinderen (art. 20, tweede lid)		
- alleenstaande ouder, indien hij 18, 19 of 20 jaar is	€ 254,39	€ 259,78
- gehuwden waarvan beide echtgenoten 18, 19 of 20 jaar zijn	€ 803,19	€ 820,22
- gehuwden waarvan een echtgenoot 18, 19 of 20 jaar is en de andere echtgenoot 21 jaar of ouder, zonder kostedelende medebewoners	€ 1.284,82	€ 1.312,10
Normen 21 jaar tot pensioengerechtigde leeftijd (art. 21)		
- een alleenstaande of een alleenstaande ouder zonder kostedelende medebewoner	€ 1.030,42	€ 1.052,32
- gehuwden waarvan beide echtgenoten jonger zijn dan de pensioengerechtigde leeftijd, zonder kostedelende medebewoner	€ 1.472,03	€ 1.503,31
Normen pensioengerechtigden (art. 22)		
- een alleenstaande of een alleenstaande ouder zonder kostedelende medebewoners	€ 1.154,03	€ 1.176,25
- gehuwden die niet met een andere meerderjarige persoon dan de echtgenoot in dezelfde woning hun hoofdverblijf hebben, en waarvan één of meer de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt, zonder kostedelende medebewoners	€ 1.571,50	€ 1.594,42
Normen kostedelaarsnorm (art. 22a, derde lid)		
- norm voor jongere partner, indien geen ten laste komende kinderen	€ 254,39	€ 259,78
- norm voor jongere partner, indien een of meer ten laste komende kinderen	€ 548,80	€ 560,44
Verblijf in een inrichting (art. 23, eerste lid)		
- alleenstaande of alleenstaande ouder	€ 326,28	€ 333,20
- gehuwden	€ 507,51	€ 518,27
Verhoging genoemd in artikel 23, tweede lid, (premie Zorgverzekeringswet)		
- alleenstaande	€ 35,00	€ 33,00
- gehuwden	€ 75,00	€ 74,00
NB. De hierboven genoemde bedragen zijn inclusief vakantietoeslag. Deze bedraagt van de betreffende bijstandsnorm c.q. toeslag (art. 19, derde lid)	5,00%	5,00%
Uitzondering lijfrente als voorliggende voorziening (artikel 15, tweede lid)¹		
Totale waarde lijfrente(n) (art. 15, tweede lid, onderdeel b, 2 ^o)	€ 254.200,00	€ 263.006,00
Maximale inleg lijfrente(n) (art 15, tweede lid, onderdeel b, 3 ^o)	€ 6.000,00	€ 6.312,00

Bijlage 2.1. Een “redelijk simpele” uitkeringspecificatie

Correspondentieadres
Postbus 9570
1006 GB Amsterdam

Telefoon 020 252 6060
www.amsterdam.nl/werk-inkomen

Retouradres: Postbus 9570, 1006 GB Amsterdam

Uitkeringspecificatie Participatiewet december 2019

Datum 21 december 2019
Kenmerk
Behandeld Afdeling Geïntegreerde voorzieningen Centrum
door: 020 252 6060

	Bedrag bij	Bedrag af	Saldo
Verlaging woonsituatie 20%		€ 294,41	
Basisbedrag alleenstaande	€ 1.030,42		
Vakantiegeld reservering		€ 36,80	
Netto recht op uitkering			€ 699,21
Uit te betalen			€ 699,21

Op 23 december 2019 wordt € 699,21 overgemaakt op IBAN
Als u recht op uitkering heeft, is de volgende maandelijkse betaaldag 23 januari 2020.

Totaal voor u gereserveerde vakantietoeslag: € 257,43

Neem bij uw bezoek aan het Stadsloket altijd uw laatste uitkeringspecificatie mee.
Hebt u vragen? Bel dan naar het Callcenter 020 252 6060, bereikbaar op werkdagen van 8.30 tot 17.00 uur.

Bijlage 2.2. Een "ingewikkelde" specificatie

Correspondentieadres
Postbus 9570
1006 GB Amsterdam

Telefoon 020 252 6060
www.amsterdam.nl/werk-inkomen

Retouradres: Postbus 9570, 1006 GB Amsterdam

Uitkeringspecificatie Participatiewet januari 2020

Datum 23 januari 2020
Kenmerk [Redacted]
Behandeld door Afdeling Geïntegreerde voorzieningen Centrum
[Redacted]

	Bedrag bij	Bedrag af	Saldo
Basisbedrag alleenstaande	€ 1.052,32		
Vakantiegeld reservering		€ 52,62	
Netto recht op uitkering			€ 999,70
Berekening over de periode oktober 2019			
Basisbedrag alleenstaande	€ 631,55		
Verlaging woonsituatie 20%	€ 189,94		
Basisbedrag alleenstaande		€ 9,50	
Basisbedrag alleenstaande		€ 664,79	
Vakantiegeld reservering	€ 33,24		
Vakantiegeld reservering	€ 23,74		
Vakantiegeld reservering		€ 31,58	
Netto recht op uitkering		€ 1,19	
			€ 171,41
Berekening over de periode november 2019			
Basisbedrag alleenstaande	€ 1.030,42		
Verlaging woonsituatie 20%	€ 294,41		
Basisbedrag alleenstaande		€ 1.030,42	
Vakantiegeld reservering	€ 36,80		
Vakantiegeld reservering		€ 51,52	
Netto recht op uitkering			€ 279,69
Berekening over de periode december 2019			
Basisbedrag alleenstaande	€ 1.030,42		

	Bedrag bij	Bedrag af	Saldo
Verlaging woonsituatie 20%	€ 294,41		
Basisbedrag alleenstaande		€ 1.030,42	
Vakantiegeld reservering	€ 36,80		
Vakantiegeld reservering		€ 51,52	
Netto recht op uitkering			€ 279,69
Totaal netto recht op uitkering			€ 1.730,49
Inhoudingen			
[REDACTED] van Aflossing schulden			
Zilveren Kruis (Collectief)		€ 30,00	
Totaal inhoudingen		€ 154,39	
Uit te betalen			€ 184,39
			€ 1.546,10

Rond 19 december 2019 is € 730,79 overgemaakt op IBAN [REDACTED]
 Rond 9 januari 2020 is € 400,00 overgemaakt op IBAN [REDACTED]
 Op 23 januari 2020 is € 415,31 overgemaakt op IBAN [REDACTED]
 Als u recht op uitkering heeft, is de volgende maandelijks betaaldag 25 februari 2020.

Totaal voor u gereserveerde vakantietoeslag: € 377,96

Neem bij uw bezoek aan het Stadsloket altijd uw laatste uitkeringsspecificatie mee.
 Hebt u vragen? Bel dan naar het Callcenter 020 252 6060, bereikbaar op werkdagen van 8.30 tot 17.00 uur.